

 Artikkel

Nuorten arkiset katupolitiikat mediakaupungissa

Avauksia kaupunkitilan rajojen etnografiseen tutkimiseen

Artikkelin tavoitteena on valottaa etnografista lähestymistapaa nuorten arjen tutkimiseen nykypäivän mediakaupungissa. Keskeisenä käsitteenä toimii *katupolitiikka*, joka käytössämme laajentaa sekä *politiikan* että *kadun* merkitystä. Ymmärrämme katupolitiikan urbaanin *arjen* politiikkana, joka hahmottuu erityisesti kaupunkitilan rajojen kautta. Nämä rajat eivät rajoitu vain fyysiseen tilaan, vaan niitä piirretään, esitetään ja tuotetaan uudeen sekä valtamediassa että verkon sosiaalisessa mediassa. Artikkelin keskiössä on yhtäältä kysymys siitä, millaisen ympäristön katu fyysisine ja virtuaalisine ulottuvuuksineen muodostaa nuorten päivittäiselle toiminnalle. Toisaalta kysymme, mitä rajoja tutkija kohtaa pyrkiessään tutkimaan nuorten katupolitiikaksi kutsumaansa monitulkintaista ilmiötä. Mitä hän onnistuu näkemään ja kuulemaan, mikä taas jää näkemättä tai kuulematta? Ymmärtämällä katupolitiikan käsitteen tällä tavoin metodologisesti pohdimme kaupunki- ja mediaetnografialle asettamia haasteita aineiston tuottamisen suunnasta tuomalla esiin *Youth Street Politics in the Media Age* -projektista saatuja kokemuksia. Tulkitsemme, että nuorten arkisessa katupolitiikassa rajat sekä yhdistävät että erottavat erilaisia fyysisiä ja virtuaalisia maailmoja ja niihin liittyviä sosiaalisia suhteita. Saadakseen empiirisen otteen nuorten liikehdinnöistä ja käytännöistä tämän päivän mediakaupungissa nuoruuksien tutkijan on opeteltava paitsi ymmärtämään ja tunnistamaan myös kunnioittamaan erilaisia nuorten elämässä länsäolevia fyysisiä, kulttuurisia ja diskursiivisia rajoja.

ASIASANAT: katupolitiikka, nuoret, arki, raja, mediakaupunki

Katupolitiikka on tehnyt näkyvän paluun otsikoihin viimeisten vuosien aikana. Arabikevät, Occupy-liike, Lontoon, Pariisin ja Tukholman niin kutsutut mellakat sekä hallitusten säästötoimia vastustavat mielenosoitukset esimerkiksi Kreikassa ja Portugalissa, ja tuoreimpana vuoden 2013 itsenäisyyspäivän Kiakkovieraat Tampereella ovat osoittaneet, että kaupungit ympäri maailmaa ovat liikkeessä. Nämä liikkeet ovat globaaleja median mahdollistaman samanaikaisuuden ja fyysisen tilan ylittämisen ansiosta. Kuvat samanaikaisesta liikehdinnästä ympäri maailmaa ovat voimakkaita symbolisia välineitä. Median mahdollistaman tila-aika -tiivistymän (Harvey

1990, 240; Thompson 1995, 36) ansiosta liikehdintä kaupunkitilassa on usein myös mediatapahtuma (Hepp & Krotz 2008; Hepp & Couldry 2010) ja sellaisena tärkeä osa yhteiskunnallisen muutoksen tavoittelua – näkyvyyden tavoittelun kautta (ks. Arendt 2002 [1958]).

Mediakaupunki, niin kuin me sen ymmärrämme, on jatkuvassa muutoksen tilassa. Tarkastelemme mediakaupunkia dialektisena prosessina, jossa urbaani tila muovautuu erilaisissa mediavälitteisissä ja -kyllästeisissä käytännöissä. Nämä arjen medioidut käytännöt muodostavat olennaisen kehyksen tämän päivän arjen katupolitiikalle (vrt. McQuire 2006). Sen sijaan, että media tulkittaisiin jonakin kaupungista irrotettavissa olevana välineenä, joka vain esittää uudelleen urbaaneja ilmiöitä kääntämällä ne sanoiksi, kuviksi ja ääniksi, media on hedelmällistä ymmärtää pikemminkin kaupunkitilan läpäiseväksi sosiaalisen elämän perustavanlaatuiseksi kehykseksi (ks. McQuire 2008, vii).

Mediakaupunkia voidaan lähestyä myös konkreettisemmin, jolloin tutkimuksen keskiössä ovat erilaiset julkiset näytöt, kuvaruudut ja monitorit, joista on tullut olennainen osa julkista tilaa (ks. esim. Cronin 2010). Mediakaupungin voi katsoa levittäytyvän osaksi nuorten elämismailmaa ennen kaikkea erilaisten mobiililaitteiden (mm. älypuhelimet, tabletit) kautta ja välityksellä.

Lontoon, Pariisin, Arabikevään ja Occupy-liikkeen kaltaisia viime vuosien katupolitiikan ilmiöitä on pidetty nimenomaan nuorison liikehdintänä. Nuoret ovat mediakaupungin liikehdinnän keskiössä, koska he ovat vanhempiensa sukupolvesta poiketen eläneet koko elämänsä median läpäisemässä maailmassa. Nuoria määrittelee myös *vallattomuus* kahdessa merkityksessä. Tutumpi, negatiivinen konnotaatio viittaa sukupolvien väliseen ohipuhumiseen ja nuoruuden ongelmallistamiseen. Tämän lisäksi vallattomuus viittaa siihen, että nuorten liikehdintä mediakaupungissa ei tapahdu koskaan vain heidän omilla ehdoillaan. Mutta miten tutkia nuorten olemista ja liikehdintää mediakaupungissa, jossa fyysinen ja virtuaalinen kietoutuvat monin tavoin toisiinsa ja ovat läsnä usein myös samanaikaisesti? Artikkelimme pyrkii vastaamaan tähän kysymykseen kahdelta suunnalta.

Hahmotamme ensiksikin käsitteistöä mediakaupungin nuorten arjen tutkimukseen. Keskeinen käsitteemme on katupolitiikka, joka käytössämme laajentaa sekä *politiikan* että *kadun* konventionaalista merkitystä. Ymmärrämme katupolitiikan arjen politiikkana, joka hahmottuu erityisesti kaupunkitilan rajojen kautta. Nämä rajat eivät rajoitu fyysiseen tilaan, vaan ne ovat läsnä myös erilaisissa mediakaupungin arjen virtuaalisissa tiloissa, kuten valtavirtamediassa ja verkon sosiaalisessa mediassa.

Toiseksi, artikkelin perusvire on metodologinen. Sen ytimessä on kysymys siitä, miten katu fyysisine ja virtuaalisine ulottuvuuksineen kääntyy tutkimuskohteeksi: mitä rajoja tutkija kohtaa pyrkiessään tutkimaan nuorten katupolitiikaksi kutsuomaansa monitulkintaista ilmiötä? Mitä hän onnistuu näkemään ja kuulemaan, mikä taas jää näkemättä tai kuulematta? Pohdimme, mitä haasteita katupolitiikan käsite asettaa kaupunki- ja mediaetnografialle refleктоimalla *Youth Street Politics in the Media Age* -projektista' saatuja kokemuksia ja niistä nousevia käsitteellisiä-metodologisia horisontteja.

Katupolitiikan rajoja tunnistamassa

Katupolitiikkaa on toimintana esiintynyt niin kauan kuin on ollut katuja, joille ihmiset ovat kerääntyneet keskustelemaan, osoittamaan mieltään ja joskus väkivalloinkin vaatimaan oikeuksiaan. Käsitteenä katupolitiikka – jos ei sellaisenaan, niin ainakin ajatuksena kaduista politiikan teon näyttämönä – kulminoituu usein 1800-luvun barrikadeihin, joiden merkityksen Victor Hugo ikuisti *Kurjat*-romaanissaan (ks. Hobsbawm 1975). Nykypäivänäkin katupolitiikalla viitataan julkisessa keskustelussa barrikadien ajan kaltaiseen liikehdintään. Vaikka 2000-luvun tapahtumat eivät (kaikissa tapauksissa) olekaan olleet yhtä väkivaltaisia, liittyy esimerkiksi Sadikin (2013) negatiivisesti esittämä katupolitiikan paluu juuri mittavaan massaliikehdintään, jossa kadut ja kaupunkien aukiot otetaan haltuun poliittisen mielenilmauksen nimissä (ks. Economides & Monastiriotis 2009).

Arabikevät ja kansainvälinen Occupy-ilmio ovat 2000-luvun paradigmaattisia katupolitiikan ilmentymiä. Lontoon ja Tukholman mellakat sen sijaan näyttäytyivät mediassa ensisijaisesti nuorison epäpoliittisena häiriköintinä ja laittomana toimintana (vrt. Baker 2011). Ranskassa on vuosia käyty kädenvääntöä siitä, miten vuoden 2005 lähiötapahtumia pitäisi tulkita. Kiistaa aiheuttaa kysymys mielenilmausten poliittisuudesta. Tulkinnat vaihtelevat romanttisestikin värittyneistä uuden politiikan väitteistä poliittisen aktivismin kriisinäkemyksiin. Ranskalaisten tutkijoiden keskustelujen perusteella nuorten lähiöpoliittisuuden voi tiivistää neljään ryhmään. Lähiötaistelut voidaan nähdä fragmentaarisisina mielenilmauksina mahdollottoman tulevaisuuden edessä, protestiliikkeenä yhteiskunnan välinpitämättömyyttä kohtaan, arjen kollektiivisena toimintana, jolla vastustetaan nimenomaan nuoren ikäluokan syrjintää ja nöyryytyksiä, sekä urbaanina väkivaltakulttuurina, jossa valta halutaan ottaa omiin käsiin väkivallan avulla. (Ks. esim. Boucher 2010; Suurpää 2011.)

Katupolitiikan rajoittaminen tunnistettaviin ja usein tiukasti kontrolloituihin mielenilmauksiin ei tee oikeutta kadun monimielisille merkityksille olemisen, kuuluminen ja toiminnan areenana. Katupolitiikka, sellaisena kuin me sitä lähestymme, on ennen kaikkea arkipäivän katupolitiikkaa. Tämä tarkoittaa sekä politiikan että kadun käsitteellistä laajentamista. Katupolitiikan käsitettä on myös käytetty kuvaamaan institutionaalisten valtarakenteiden ulkopuolella olevien tavallisten ihmisten poliitisoitumista katutilassa. Kuten katupolitiikkaa Lähi-idän kontekstissa käsitteellistänyt Asef Bayat (2010) toteaa, katupolitiikka viittaa arjen moninaiseen vastarintaan, joka ei välttämättä saa näkyvän protestoinnin tai yhtenäisten sosiaalisten liikkeiden muotoa. Katupolitiikasta kiinnostuneen tutkijan onkin ulotettava katse myös heikosti näkyviin ja kuuluviin, ei-laitostuneisiin katutilan haltuunoton muotoihin ja dynamiikkoihin. (Emt., 227–229.) Tällöin tutkija ei kiinnitä huomiota vain poliittisen toiminnan ja sen virittämisen muutoksen näkyvyyteen konkreettisessa kaupunkitilassa, vaan hän ottaa lisäksi varteen ne symboliset merkitykset, jotka katuyhteisöllisyydessä ja kadun haltuunotossa rakentuvat.

Tällainen politiikkakäsitys merkitsee metodologista haastetta: tutkijan on etsittävä vihjeitä poliittisuudesta muualtakin kuin perinteisistä parlamentaarisisista tai puo-

lue- ja järjestöpolitiikan konteksteista, muodoista ja ryhmittymistä. On toisin sanoen hyväksyttävä poliittisuuden ja politiikan käsitteen ehdoton kiistanalaisuus, ja katse on suunnattava epämääräisempiin politiikan tiloihin, muotoihin ja toimijoihin (Palonen 2003).

Tällainen ajatus poliittisuudesta ei tietenkään ole uusi. Kirjailija Thomas Mannin (1927) toteamus ”kaikki on poliittista” on saanut erilaisia muotoja emansipatoristen liikkeiden, erityisesti niin kutsutun toisen aallon feminismiin, parissa (esim. Hanisch 1969). Tässäkin yhteydessä politiikka on silti useimmiten ymmärretty tapahtumien, marssien, mielenosoitusten ja speaktaakkeliin politiikaksi. Nykypäivän keskusteluisakin hyvään poliittisuuteen liittyy helposti varsin kapea toiminnallisuuden ajatus: yhteiskunnallisesti tunnustetun osallistumisen vastinparina on pelottava joutilaisuus. Tästä kertoo muun muassa se, että kadulla hengailu tulee vain harvoin valtavirran julkisuudessa tulkituksi poliittisena eleenä (ks. Fraser 1990). Se määrittyy pikemminkin ei-tekemiseksi, vaikka nuorten kokemuksissa kyse voi olla merkittävästä yhteisöllisestä olemisen muodosta. Tekemisen määreitä koettelevaa olemista rajoitetaan sitä hanakammin, mitä keskeisemmässä julkisessa tilassa nuoret oleskelevat: suljetaan tiloja, asetetaan ikärajoja, tarkkaillaan nuorten käytöstä (ks. Tani 2010; Kiilakoski ym. 2011).

Tätä dikotomista ajattelua olemme pyrkinneet koettelemaan *arjen poliittisuuden* näkökulmalla. Viittaamme sillä arkisiin näkyvyyden ja kuulumisen ehtoihin sekä käytäntöihin, jotka voivat olla kaukana virallisen politiikan ja sen osallistumis- ja vaikuttamiskäsitteistön ulkopuolella. Inspiraatio tällaiseen metodologiseen katseen laajentamiseen tulee mm. politiikan teoriaa monin tavoin ravistelleen Hannah Arendtin (2002 [1958]) ajatuksista. Niissä toiminnan poliittisuus nähdään jonkin uuden aloittamisena, jonka lopputulosta ei voida tietää. Arendtin pohjalta ytimessä on julkinen tila ihmisten välisen vaihtoehtoisten toimintojen areenana, eivät niinkään toiminnan tavoitteet tai muodot sinänsä.

Toiminnan kontingenssin tunnustaminen – aina on mahdollista toimia toisinkin – korostuu myös toiminnan poliittisuutta käsitteellistävissä nykykeskusteluissa (Palonen 2003). Kirsi Pauliina Kallio käyttää nuorten artikuloimattoman arkipolitiikan käsitettä kiinnittääkseen katseensa politiikan monikenttäisyyteen ja -tulkintaisuuteen. Kallio (2012, 139) väittää, että suomalainen lapsi- ja nuorisopolitiikka ei juurikaan tunnista laajoja politiikan tulkintoja, jotka tekevät arkipolitiikan näkyväksi. Tästä huolimatta kaupunkitilan käyttäminen ”voidaan ymmärtää luonteeltaan poliittiseksi, kun se asetuu haastamaan ja (uudelleen)määrittämään suunniteltua tilaa” (Kallio 2012, 124).

Suunnitellun tilan lisäksi nuoret haastavat ja määrittelevät uudelleen kaupungin sosiaalisia ja diskursiivisia käytänteitä. Näissä keskeisellä sijalla ovat erilaiset rajat, jotka olemme nostaneet katupolitiikan keskiöön. Rajaa voidaan pitää mediakaupungin keskeisenä kiistanaiheena (vrt. Massey 2005; Dikec 2007; Soja 2010). Kaupunkitilassa symboliset ja poliittiset rajankäynnit kietoutuvat toisiinsa yhä mutkikkaammin, ehdollistaen nuorten näkyvyyttä ja kuuluvuutta (Malone 2002). Perinteisesti rajapolitiikka on tarkoittanut maantieteellisten alueiden erottelua ja fyysistä rajojen ylittämisen hallintaa, olivatpa alueina korttelit, kunnat, kansallisvaltiot tai maanosat. Nykyisin

rajan käsite ja siihen kytkeytyvät näkyvyyden ja kuuluvuuden kiistat koskevat yhä vahvemmin symbolisia erotteluja ihmisten, kulttuurien, uskontojen ja yhteisöjen välillä (vrt. Green 2012). Vaikka globalisaatio osaltaan haurastuttaa maantieteellisiä rajoja, toisenlaiset rajat ovat ihmisiä vastassa. Ranskalainen antropologi Didier Fassin (2008) väittää, että ihmisten elämää vahvimmin määrittävät rajankäynnit löytyvät nykyisin yhteiskunnan sisältä, vaikka poliittisessa keskustelussa kansallisvaltion rajojen ylittämisen kysymys onkin hallitseva.

Katupolitiikka-käsityksemme keskiössä ovat siis arjen erilaiset, usein varsin artikuloidut rajat ja niiden ylitykset. Kaupunkiympäristössä rajoja ylläpidetään ja tuotetaan uudelleen yhtäältä konkreettisenä liikkeenä alueilla, jotka koetaan omiksi ja turvallisiksi. Toisaalta rajoja tuotetaan välttämällä liikkumista alueilla, jotka koetaan vieraiksi ja vaarallisiksi. Rajoja piirretään myös puheilla kaupungin hyvä- ja pahamaineisista alueista. Rajoja ja rajanylityksiä vastassa ovat siis aina myös uudenlaiset rajanvedot. Vaikka nuoret liikkuvatkin arjessa useissa eri tiloissa, rajanylityksiin liittyy myös nurja puoli. Nuorten mahdollisuudet venyttää ja koetella rajoja ovat hyvin erilaiset, ja nuorten parissa ne myös koetaan eriarvoisiksi. Silti myös rajoihin ja rajojen ylittämiseen liittyvä arkipäivän politiikka voi olla aktiivista ja haastavaa. Esimerkiksi voidaan ottaa monikulttuuriset ryhmät, joissa nuorten etniset ja uskonnolliset taustat eivät pakottavasti määrittele ryhmään kuulumista, koska yhteisössä on tilaa uskonnollisten, kulttuuristen ja etnisten rajojen ylittämislle.

Fyysiset, sosiaaliset ja diskursiiviset rajat koskettavat kaikkia mediakaupungin toimijoita, mutta harva ilmiö on niin valmiiksi julkisen keskustelun kategorisoima kuin nuoruus. Nuoriin kiteytyvät mediakaupunkia koskevat toiveet ja huolet: nuoret määrittävät ristiriitaisesti sekä uudenlaisten kulttuuristen virtausten luojiksi että järjestysongelmaksi – eräänlaiseksi vaaralliseksi kaupunkiluokaksi. Mediakaupunkia koskevat keskustelut tekevätkin nuorista samanaikaisesti sekä symbolisesti ylinäkyviä että näkymättömiä. (Suurpää 2011.) Ylinäkyviä ovat kaupunkikertomuksiin liitetyt absoluuttiset moraaliset kategoriat nuoresta sukupolvesta yhtäältä yhteiskunnan turvallisuus- ja työvoimapolitiittisena riskinä, toisaalta syrjään ajautuneena vallattomana uhrina. Näkymättömämpinä pysyvät puolestaan nuorten arkiset kokemukset mediakaupungissa elämisestä – kokemukset, jotka kiistävät niin uhka- kuin uhritarinoiden eheyden. Keskeistä nuorten tapauksessa on, että he voivat vain harvoin vapaasti hallita, saattikka valita, näitä näkyvyyden ja näkymättömyyden dynamiikkoja. Tämä merkitsee erityistä tiedonpoliittista vastuuta nuoruuden tutkijoille (Suurpää 2012).

Mediakaupungin katujen tulkintoja

Käsitteellisen kehyksemme toinen laajennus koskee kadun uudelleenmäärittelyä. Tässä olemme kytkeneet omat pohdintamme tilan teoretisointeihin (ks. esim. Massey 2005; Thrift 2006; Soja 2010). Ensisijainen tavoitteemme on ollut löytää ajatuksia, joita on mahdollista kääntää tutkimusta konkreettisesti jäsentäväksi viitekehyyksi.

Scott McQuiren (2008) mukaan mediakaupungin juuret löytyvät jo 1800-luvun puolivälistä ja ne liittyvät ennen kaikkea maaltamuuttoon, modernisaatioon ja teknologian kehittymiseen. Kulttuurin digitalisoitumisen myötä mediakaupunki on levittäytynyt osaksi urbaania todellisuutta tavalla, joka ei ollut aiemmin mahdollista. Viime vuosien teknologisten sovellusten myötä urbaaniin, erilaisten monitorien ja näyttöjen kyllästämään kaupunkitilaan ovat tulleet erilaiset mobiiliteknologian sovellukset. Älypuhelimien ja tablettien kautta ihmisten henkilökohtaisista näytöistä ja niiden avaamista sosiaalisista maailmoista on tullut osa julkista mediakaupunkia. Mediakaupungin määrittelemisen kaupungin fyysisten ja sosiaalisten piirteiden sekä median dialektiikkana pitää siis sisällään vahvan oletuksen tilan monimuotoisuudesta ja eri tilojen samanaikaisuuksista. (vrt. McQuire 2008; Georgiou 2011). Tämän päivän mediakaupungissa nuoret kiinnittyvät kaupunkitilojen sosiaalisiin ja kulttuurisiin maailmoihin paitsi fyysisten katujen, ostoskeskusten, asemien, nuorisotilojen ja kahviloiden, myös mobiiliteknologian mahdollistamien virtuaalisten tilojen, kuten esimerkiksi Facebookin, Twitterin, YouTuben, Instagramin tai SoundCloudin kautta.

Kulttuurimaantieteilijä Doreen Masseytä (2005) mukailen esitämme, että nuorten mediakaupunkia on ajateltava tilana (*space*), joka on sosiaalisesti tuotettu ja jossa risteävät useat fyysiset ja virtuaaliset ulottuvuudet. Masseyllä tila on moninainen, se on täynnä dynaamisuutta ja erilaisia murtumia. Tilat muodostuvat sosiaalisista suhteista ja tänä päivänä yhä useammin myös globaalin ja henkilökohtaisen vuorovaikutuksessa. Niin fyysinen kuin virtuaalinenkin tila rakentuu siis jatkuvasti, jolloin se ei ole koskaan valmis tai suljettu. Eri tilojen samanaikaisuus mutta myös niiden ylittäminen on nykyään monille nuorille rutinoitunut käytäntö. Mediatutkija Marshall McLuhanin (1964) jo 1960-luvulla esittämä ajatus mediasta ihmisen jatkeena pitää yhä enemmän paikkansa nuorten kytkiessä itsensä tämän päivän mediakaupungissa ympäröivään todellisuuteen kamera- ja älypuhelimilla sekä Twitter- ja Facebook -päivityksillä.

Kaupunkitilan medioitumisen myötä virtuaalisten tilojen merkitysten on nähty vahvistuvan, joskus jopa maantieteellisten paikkojen kustannuksella. Digitalisoinnin ja mobiiliteknologian ansiosta mediatodellisuus kietoutuu tiiviisti nuorison elämismaailmaan ja sen arkikäytäntöihin. Samalla uuden mediateknologian käyttö urbaaneissa tiloissa on saanut yhä kiistanalaisempia tulkintoja: sen on nähty johtavan yhtäältä yksityisen alueen kasvamiseen ja toisaalta julkisen kulttuurin vahvistumiseen (McQuire 2006). Kiistat kertovat yksityisen ja julkisen rajanvedon määrittelyjen olevan vahvassa liikkeessä mediakaupunkia määriteltäessä. Mediatutkija Mark Deuzen (2012, x) ajattelua lainaten:

meidän on oltava selvillä siitä, että media ei ole vain meitä ympäröivää teknologiaa tai sisällön palasia – kyse ei ole jostakin ulkopuolisesta toimijasta, joka vaikuttaa elämämme. Media on monin tavoin kietoutunut kaikkeen siihen mitä me teemme, se on läsnä kaikkialla, missä olemme ja kaikessa siinä, mitä haluamme olla.

Metodologisesti voidaan ajatella, että kadusta ja nuorista kiinnostuneen tutkijan katse tulee kohdistaa paitsi fyysiseen katutilaan myös virtuaalisen alueelle ulottuviin medioituneisiin kadun merkityksiin. Nuorille omien kulmien kadut ovat kokemuksesta tuttuja, mutta tieto kaukaisemmista kaduista on aina välittynyttä (vrt. Georgiou 2011). Kaikissa kaupungeissa on kaupunginosa, joka on huonossa maineessa ja rakentuu vähintään implisiittisesti ei-toivotuksi tilaksi. Suomen kontekstissa jo itse sana lähiö pitää usein sisällään juuri tällaisen negatiivisen miellelyhtymän, tietyissä lähiöissä asuvien ihmisten kokemuksista riippumatta.

Kadun virtuaaliset ilmenemismuodot eivät kuitenkaan ole jostain ylhäältä annettuja vaan jatkuvan uudelleen määrittelyn ja määrittelyjen haastamisen kohteita. Kun verkossa liikkuminen ei ole langattomuuden ansiosta enää sidottu tiettyyn fyysiseen tilaan (koti, nettikahvila), myös nuorten oma rooli kadun tuottajina korostuu. Kuvat, videot, *check-in* -päivitykset ja tviitit luovat nuorten itse tuottamaa katua. Kaupunkitilan rajoja tuotetaan, ylläpidetään ja ylitetään virtuaalisesti, mikä ei tarkoita, että fyysiset ja virtuaaliset rajat aina kohtaisivat. Nuorten maailmassa fyysinen liikkuminen tilassa ei tapahdu koskaan irrallaan moninaisista materiaalisista ja symbolisista ehdoista, tarpeista ja haluista. Ne myös omalta osaltaan muokkaavat tapahtuvia rajanlyityksiä (ks. myös Urry 2000; Lehtonen 2013, 13). Tämän käsitteellisen laajennuksen avulla tavoittelemme otetta nuorten katupolitiikan arkisista käytännöistä.

Katupolitiikan kentällä – miten tutkia nuorten katukäytäntöjä?

Suomalaisessa nuorisopolitiikassa nuorten kuulemisen tärkeyttä korostetaan kaikkialla, mikä näkyy myös nuoria koskevassa lainsäädännössä. Tästä huolimatta Suomessa tehdyt nuorisotutkimukset raportoivat monenlaisista sukupolvien välisen viestinnän murtumista (Pösö 2006; Ellonen 2008; Honkatukia & Suurpää 2012; Kallio 2012; Myllyniemi 2012). Murtumat riippuvat paljon myös kuuntelemisen tavoista: takerrutaanko tuttuihin kuulemisen tapoihin, jotka onnistuvat tavoittamaan ja tunnistamaan vain tietynlaisia ja tiettyjen nuorten ääntä? Tutkimuskenttä ei ole riippumaton tästä jännitteestä. Yhteiskuntatieteellistä tutkimusta on kritisoitu muun muassa kysely- ja haastattelumenetelmien ylikorostamisesta, jolloin myös tutkijalta jäävät helposti piiloon nuorten arkiset katupolitiikan käytännöt samoin kuin tietyt nuorten ryhmät, jotka eivät tartu konventionaalisten aineistonkeruukäytäntöjen haaviin (mm. Bull & Back 2003).

Nuorisokysymyksiä oivaltavasti pohdiskellut brittitutkija Les Back (2007) kirjoittaa kuuntelemisen taidosta teoksessaan *The art of listening*. Nuorten katupolitiikan hiljaisistakin muodoista kiinnostuneen tutkijan yksi luonteva tehtävä on jäljittää vastatietoa, vastadiskursseja, vastatoimintaa: kuulla, nähdä ja saada sanotuksi se, mille ei välttämättä ole sanoja tai mitä ei haluta sanoa ääneen. Kuuntelemisen politiikan käsitettä on käytetty muun muassa feministisessä ja etnisten suhteiden tutkimuksessa. Huomiota kiinnitetään siihen, milloin ja miksi jotkut äänet kuuluvat vaimeammin kuin toiset. Tämäntyyppistä eetosta on kutsuttu myös epäilyn hermeneutiikaksi. Sen sijaan,

että tutkija tyytyisi virallisten käsitteiden ja tiedon käyttöön (olipa virallisuus sitten tutkijayhteisön, median tai poliittisen yhteisön määrittämää), tehtävänä on virittää sellainen ihmettelyn asenne, jossa käsitteet, ajatukset ja asiat pysyvät liikkeessä. Ymmärrys on aina vaillinaista ja keskeneräistä. Tiedon ja tietäjän asemaa pohtinut Patti Lather (2009) on kirjoittanut eksymisen metodologiasta, jossa tutkija luovuttaa tietävää asemaansa ja rakentaa sitä uudelleen uusista näkökulmista ja asemista sitten, kun kartta on taas löydetty ja tutkija päässyt tien päälle (Suurpää 2013).

Youth Street Politics in the Media Age -hankkeemme aikana olemme monesti pysähtyneet miettimään, miten tämä kaunis tavoite olisi mahdollinen nuorten katupoliitiikan kentillä, joita koskeva tieto on tutkijalle osin hämärän peitossa, tai jotka ovat tutkimuskenttinä uudenlaisia. Mitä vastuullisen näkemisen ja kuuntelemisen tavoite voi tässä yhteydessä tarkoittaa, ja missä rajat tulevat vastaan? Tutkija voi tahtomattaan osallistua nuoria patologisoivien tai romantisoivien näkökulmien tuottamiseen, kun kyseessä on monimuotoinen tutkimuskenttä, jolla on itsekkin osin vieras.

Tavoittaaksemme tutkimuksemme kohteena olevan nuorten arkisen katupoliitiikan olemme yhdistäneet tutkimusotteessamme erilaisia menetelmiä, kuten kadulla ja verkossa tehtävää osallistuvaa havainnointia, teemahaastatteluja sekä nuorten osallistamista. Tutkimus perustuu kenttätöyöhön, joka toteutettiin vuosina 2012–2013 nuorten katuymäristöissä Helsingissä Malmilla sekä nuorten asuttamissa mediaympäristöissä kuten Facebookissa, YouTubeissa ja erilaisissa blogeissa. Aineistoa täydennettiin myös sanomalehtien verkkosivujen analyysillä. Hammersleyn ja Atkinsonin (1995, 1) etnografian luonnehdinta kuvaa meidänkin tavoitteitamme. He kuvaavat etnografiaa menetelmäksi, jossa etnografi osallistuu avoimesti tai piilotetummin ihmisten arkielämään riittäväksi ajanjaksoksi katsellen mitä tapahtuu, kuunnellen mitä puhutaan ja kysyen kysymyksiä – itse asiassa keräten mitä tahansa saatavilla olevaa materiaalia, joka valaisee tutkimuksen keskiössä olevia kysymyksiä.

Metodologisia valintojamme suuntaa nuorisotutkimuksellinen oletus siitä, että nuorten arkeen liittyy runsaasti artikuloimatonta hiljaista tietoa (Suurpää 2009; Laine ym. 2011). Tätä tietoa on sen itsestäänselvyden vuoksi vaikea lähestyä suorilla kysymyksillä ja vastaavasti myös vaikea pukea sanoiksi. Etnografinen ote ei pidä sisällään esioletusta siitä, että kulttuurin jäsenet pystyisivät aina tietoisesti refleктоimaan niitä piirteitä, jotka muokkaavat heidän ajatteluaan (Boellstorff 2008, 68). Kuten Pierre Bourdieu (1977, 167) huomauttaa, kulttuurissa ”olennainen jää sanomatta, sillä se myös syntyy sanomatta”.

Tavoittaaksemme nuorten fyysisiin ja virtuaalisiin tiloihin liittyviä arjen käytäntöjä ja niihin liittyviä rajojen ylityksiä olemme kohdanneet nuoria kasvotusten mutta käyttäneet myös verkkoetnografian kehittämiä tekniikoita (Hine 2000; 2005; Boellstorff 2008; Horst ym. 2010; Kozinets 2010; Postill & Pink 2010; Boellstorff ym. 2012; Horst & Miller 2012; Sumiala & Tikka 2013a) Kysymyksenasettelusta riippuen verkkoetnografian tutkijat ovat toteuttaneet kenttätöyönsä kokonaan virtuaalisen ympäristön rajojen sisällä ja sen ehtoja noudattaen (Boellstorff 2008; Sumiala & Tikka 2013b) tai keräten aineistoa sekä online- että offline-konteksteissa (boyd, tulossa). John Postill ja Sarah Pink (2012) ovat kiinnostuneita samassa fyysisessä tilassa tapahtuvan (offline) ja verk-

kovälitteisen viestinnän (online) välisistä yhteyksistä ja katkoksista. He tutkivat milaisia sosiaaliseen mediaan liittyviä käytänteitä aktivisteilla oli käytössään Barcelonassa tapahtuneen sosiaalisen liikehdinnän yhteydessä ja nimeävät oman lähestymistapansa *verkkoon liittyväksi etnografiaksi* (*internet related ethnography*).

Oma lähestymistapamme tulee lähimmäksi Postillin ja Pinkin hahmottelemaa verkkoon liittyvää etnografiaa. Kuten Postill ja Pink (2012), pyrimme tutkimuksesamme valottamaan nuorten arjen katupolitiikkaan sisältyviä fyysisen ja virtuaalisen todellisuuden välisiä rajoja, yhteyksiä, katkoksia, paikkoja ja tiloja. Tämän tavoitteen saavuttaaksemme olemme tehneet etnografista kenttätöitä, jota esittelemme seuraavassa kolmen toisiinsa monin tavoin limittyvän osa-alueen kautta.

Monipaikkaista etnografiaa

Etnografisen kenttätöiden ensimmäinen vaihe koski kenttätöitä Malmin kaupunginosan eri alueilla syksyllä 2012. Havainnoimme ja haastattelimme Helsingin nuoria eri puolilla Malmia, joka kuuluu pääkaupunkiseudun vanhoihin lähiöihin. Malmin väestörakenne on etnisesti ja sosioekonomisesti heterogeeninen (Helsingin seudun alue-sarjat 2013). Kaupunginosalle on ominaista myös vilkas sosiaalinen ja kulttuurinen toiminta (vrt. Keskinen & Nyholm 2012). Jalkauduimme lähiöön tekemään havain-toja alueen erityispiirteistä sekä nuorten kaupunkitilojen käyttötavoista että näiden tilojen merkityksistä nuorille. Tavoitteenamme oli kohdata ja haastatella nuoria heidän omassa fyysisessä ympäristössään. Katu-etnografiamme ei kuitenkaan rajoittunut Malmille, vaan kuljimme myös lähialueilla kuten Pukinmäessä, Puistolassa, Tapiolassa ja Konalassa.

Yksi ensimmäisistä havainnoistamme olikin paikallisten nuorten hyvä aluetuntemus. Eräänä perjantai-iltana tapasimme puistossa joukon nuoria. Kävellessämme heitä kohden nuoret lähtivät pakoon. Syyksi paljastui, että heillä oli mukanaan alkoholia ja aikuisten lähestyminen herätti kiinnijäämisen pelon. Esittäydyimme ja kerroimme heille, että teemme tutkimusta Malmin alueen nuorista. Selitys ei vakuuttanut nuoria, vaan saimme osaksemme epäluuloisten katseiden saatteleman kysymyksen: ”Mitä te täällä sitten teette? Ei me olla Malmilla”. Hämmennyneen hetken jälkeen selvisi, että olimme ylittäneet Malmin ja Pukinmäen rajan ja siirtyneet viime mainitun puolelle. Tietämättömydestämme huolimatta, tai ehkä juuri sen vuoksi, pääsimme lopulta hyvin juttusille kyseisten nuorten kanssa. Tahaton erehdyksemme teki roolijaot nuorten näkökulmasta selväksi: he ovat oman arkensa ja ympäristönsä asiantuntijoita, ja me tutkijat ulkopuolisia ja usein tietämättömiä asioista, joita pyrimme tutkimaan (ks. Haraway 1997, 190–191; Määttä & Tolonen 2011).

Katu-etnografiamme tavoitteena oli oppia tuntemaan Malmin aluetta nuorten kokemana ja löytää sinne missä nuoret viettivät aikaansa. HavaitSIMME pian, että talven lähestyessä nuoria oli vaikea löytää hengailemasta kaduilla sanan perinteisessä merkityksessä. Löytääksemme nuorten tilat talvella otimme yhteyttä erilaisiin nuorten kanssa työskenteleviin toimijoihin. Heidän kauttaan pääsimme sisälle nuorisotaloihin, löysimme syrjäisiin leikkipuistoihin, bändikämpälle sekä palloiluhalliin.

Näissä paikoissa aikaa viettämällä aloimme vähitellen päästä kosketuksiin nuorten kanssa. Tutkimamme kenttä – moniulotteisesti määrittyvä nuorten katu – tuotti juuri väljyydessään ja rajattomuudessaan tutkijoille rajoja, jotka koettelivat kentälle pääsemistä. Katu tutkimuskenttänä sekä nuorten omaehtoinen oleminen, kuuluminen ja toiminta kadun käytäntöinä avaavat tutkijalle lähes rajattomat mahdollisuudet lähestyä tutkimaansa aihetta. Samaan aikaan kysymykset siitä missä nuorille merkityksellinen Malmi sijaitsee, mitä alueen merkityksellisyys heille on, ja miten nuorten omaehtoiseen oleskeluun pääsee sisään osoittavat kadun maantieteellisten ja sosiaalisten rajojen olevan vahvasti läsnä myös itse tutkimusprosessissa.

Etnografiamme toinen vaihe koostui verkossa tehdystä kenttätöystä, joka mukailee Postillin ja Pinkin (2012) kuvaamia verkon sosiaalisen median tutkijan rutiineja: kuulumisten päivittämistä, jakamista, tutkailua, vuorovaikutusta sekä arkistointia. Pysyäksemme ajan tasalla seurasimme nuoriin liittyviä uutisia ja tapahtumia niin valtaviertamediassa (*Helsingin Sanomat*, *Iltalehti*, *Iltta-Sanomat*, paikallislehti *Vartti*), blogeissa kuin Facebook-ryhmissä. Keräsimme aineistoa sekä valtakunnallisten että paikallisten lehtien verkkosivuilta ja verkkoversioista. Koska kenttätöyämme aikana Facebook oli yksi suosituimmista sosiaalisista verkostoista nuorten parissa (vrt. Miller 2011; Ridell 2011), perustimme myös hankkeellemme omat Facebook-sivut. Näiden sivujen kautta verkostoiduimme useiden muiden Malmin alueen nuoriin liittyvien hankkeiden ja organisaatioiden kanssa. Jaoimme sivuillamme muun muassa tietoa näiden toimijoiden järjestämistä tapahtumista.

Internet ja verkon sosiaalinen media toimivat kenttätöössämme olennaisina tutkailun ja tiedon hankinnan välineinä. Etsimme verkosta muun muassa nuorisokulttuurista tietoa, johon informanttimme olivat viitanneet. Kuljetimme kentällä mukana verkko-yhteydellä varustettua tablettia, ja karttasovellukset johdattivat meitä paikkoihin, joissa emme aiemmin olleet käyneet, mutta joista olimme nuorilta kuulleet. Lisäksi nuoret näyttivät meille tabletilta heitä kiinnostavia videoita, blogeja sekä muita sivustoja. Keskeinen verkkoon liittyvä toiminto oli sähköinen vuorovaikutus informanttien kanssa. Paljon etnografista tietoa tallentui informanttien kanssa vaihdettuihin sähköposteihin ja Facebook-viesteihin.

Kolmas etnografisen tiedon tuottamisen vaihe liittyi nuorten osallistamiseen tutkimuksemme. Hyödynsimme brittiläisten tutkijoiden (mm. Back 1996; Morrow 2007) käyttämää metodia, jossa nuoret saivat videokameran käyttöönsä ja jolla pyysimme heitä dokumentoimaan visuaalisesti omaa arkeaan. Kamera kiersi kahdella nuorisoryhmällä ja yhdellä yksittäisellä nuorella. Nuorten tuottama videomateriaali toimi yhtäältä analyysin kohteena ja toisaalta vuorovaikutuksen ja luottamuksen rakentamisen keinona nuorten kanssa.

Malmi toimi kenttätöyämme lähtökohtana, josta lähteviä erilaisia fyysisiä ja virtuaalisia polkuja ryhdyimme seuraamaan. Tutkimuskenttäämme voi siis hyvällä syyllä luonnehtia monipaikkaiseksi käsitteen urbaani- ja virtuaali-etnografisessa merkityksessä (vrt. Marcus 1995). Holistisen kokonaisuuden sijaan se muodostuu verkostomaisesti sekä yhteen liittyvistä että toisistaan irrallaan olevista osasista (vrt. Boyd, tulossa).

Lopuksi

Viime vuosien massaliikehdinnän kutsuminen katupolitiikan paluuksi viittaa etupäässä institutionalisoituun politiikkaan vaikuttamaan pyrkivään speaktaakkeliin politiikkaan. Nuorten osuus näissä liikkeissä on ollut merkittävä, vaikka niiden pysyvät vaikutukset ovat olleet vähäisiä – tai vaikutuksia ei vielä ole voitu ennakoita. Samaan aikaan spontaani nuorisoliikehdintä kaupunkien lähiöissä on usein leimattu epäpoliittiseksi mellakoinniksi, jonka uutena ominaisuutena on nähty lähinnä ilkeiden koordinoituihin verkkojen sosiaalisessa mediassa ja tekstiviestein (vrt. Baker 2011).

Tämän artikkelin tavoitteena on ollut laajentaa sekä politiikan että kadun merkitystä niin, että ne antaisivat avaran lähtökohdan mediakaupungin nuorten arkisten käytäntöjen tutkimiselle ja toimisivat tutkijan katsetta jäsentävinä ja tukevinä välineinä. Nuorten katupolitiikan käytäntöjen tavoittaminen sekä fyysisessä että virtuaalisessa tilassa edellyttää tutkijalta nuorten arjen kuuntelemisen taitoa ja herkkyyttä kiistanalaisillekin poliittisuuden käsitteellistyksille. Mediakaupungin fyysisten, virtuaalisten, sosiaalisten ja diskursiivisten rajojen leikkauspisteet ovat tällöin metodologisten kehittäjien keskiössä. Poliitiikan laajentaminen arjen politiikaksi ja kadun laajentaminen välittömästä fyysisestä ympäristöstä virtuaalisiin tiloihin vaatii Marcusin (1995) ajatusta edelleen kehitellen monipaikkaista tutkimusotetta, jossa katuetaografia kietoutuu tiiviisti mediaetnografiaan.

Monipaikkaisuus on myös mediakaupungin nuoruuden tutkimisen haaste. Toisin kuin etnografit, jotka liikkuvat esimerkiksi tietyn nuorisoryhmän kanssa, tai kenttätyö joka tapahtuu aina tietyssä tilassa (koulu, nuorisotalo, urheilukenttä, kauppakeskus ym.), kadun haltuunotto on huomattavasti vaikeampaa. Tutkijoina joudumme jatkuvasti kysymään mitä monipaikkaisuus tällaisessa asetelmassa tarkoittaa? Kenen kadulla me itse asiassa milloinkin olemme, ja kenen katu jää näkemättä? Ja edelleen, kun kohteena ei liioin ole tietty selvästi määritettävissä oleva nuorison alakulttuuri (jotka usein kytkeytyvät tiettyihin fyysisiin tiloihin), kokemukset tutkijan vaelluksesta ja satunnaisten kohtaamisten merkitys korostuvat entisestään.

Ensimmäiset kenttäkokemuksemme tukevat käsitteellisiä ja metodologisia lähtökohtiamme. Mediakaupungin nuoruus on dialektista liikehdintää fyysisten ja virtuaalisten tilojen välillä. Metodologisena haasteena onkin saada monelta taholta kontrollin kohteena olevat nuoret johdattamaan aikuinen tutkija fyysisten ja virtuaalisten tilojen rajoille – hengailemaan sinne, missä nuoret tuottavat omia kuulumisen dynamiikkojaan, omaa tilaansa ja omaa sosiaalisuuttaan. Nuoruuden tutkijoille – viranomaisten ohella – tärkeä kysymys on myös se, milloin nuorilla on oikeus jäädä rauhaan havainnoilta katseilta, olipa katseen intentiona ymmärtäminen, tukeminen tai kontrollointi. Rajan tematiikkaan vielä palataksemme, nuorten arjen katupolitiikassa rajat sekä yhdistävät että erottavat erilaisia fyysisiä ja virtuaalisia maailmoja ja niihin liittyviä sosiaalisia suhteita. Mediakaupungin nuoruuksien tutkijan on opeteltava paitsi ymmärtämään ja tunnistamaan myös kunnioittamaan niitä.

Viitteet

- 1 *Youth Street Politics in the Media Age* on Nuorisotutkimusverkoston, Helsingin yliopiston Viestinnän oppiaineen ja University College Londonin yhteinen tutkimusprojekti. Projektin rahoittaja on Helsingin Sanomain Säätiö. Projektin etnografiaa on tehty sekä Helsingin Malmilla että Lontoon Tower Hamletsissa. Tässä artikkelissa keskitymme Malmilta nouseviin huomioihin. Lisätietoja: blogs.helsinki.fi/streetpolitics

Kirjallisuus

- Arendt, Hannah (2002 [1958]). *Vita activa: Ihmisenä olemisen ehdot*. Tampere: Vastapaino.
- Back, Les (1996). *New ethnicities and urban culture: Racisms and multiculturalism in young lives*. London: Routledge.
- Back, Les (2007). *The art of listening*. Oxford & New York: Berg.
- Baker, Stephanie, A. (2011). The mediated crowd: New social media and new forms of rioting. *Sociological Research Online* 16: 4, 21.
- Boellstorff, Tom (2008). *Coming of age in second life: An anthropologist explores the virtually human*. New Jersey: Princeton University Press.
- Boellstorff, Tom; Nardi, Bonnie; Pearce, Celia & Taylor, T.L. (2012). *Ethnography and virtual worlds*. Princeton & Oxford: Princeton University Press.
- Boucher, Manuel (toim.) (2010). *Penser les questions sociales et culturelles contemporaines: Quels enjeux pour l'intervention sociale?* Paris: L'Harmattan.
- Bourdieu, Pierre (1977). *Outline of a theory of practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- boyd, danah (tulossa). Making sense of teen life: Strategies for capturing ethnographic data in a networked era. Teoksessa: Hargittai, Eszter & Sandvig, Christian (toim.). *Digital research confidential: The secrets of studying behavior online*. Cambridge, MA: The MIT Press. Saatavilla: <http://www.danah.org/papers/2012/Methodology-DigitalResearch.pdf> (luettu 5.5.2013).
- Bull, Michael & Back, Les (toim.) (2004). *The auditory culture reader*. London: Berg.
- Cronin, Anne (2010) *Advertising, commercial spaces and the urban*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Deuze, Mark (2012). *Media life*. Cambridge: Polity Press.
- Dikec, Mustafa (2007). *Badlands of the republic: Space, politics and urban policy*. Malden, MA: Wiley-Blackwell.
- Economides, Spyros & Monastiriotis, Vassilis (toim.) (2009). *The return of street politics?: Essays on the December riots in Greece*. London, UK: The Hellenic Observatory, The London School of Economics and Political Science.
- Ellonen, Noora (2008). Kasvuyhteisö nuorten turvana: Sosiaalisen pääoman yhteys nuorten masentuneisuuteen ja rikekäyttäytymiseen. Tampere: Tampere University Press & Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura.
- Fassin, Didier (2008). Répondre de sa recherche: L'anthropologue aace à des "autres". Teoksessa: Fassin, Didier & Bensa, Alban (toim.). *Les politiques de l'enquete. Epreuves ethnographiques*. Paris: La découverte, 299–320.
- Fraser, Nancy (1990). Rethinking the public sphere: A contribution to the critique of actually existing democracy. *Social Text* 25/26, 56–80.
- Georgiou, Myria (2011). Media and the city: Making sense of place. *International Journal of Media & Cultural Politics* 6: 3, 343–350.
- Green, Sarah (2012). A sense of border: The story so far. Teoksessa: Wilson, Thomas M. & Donnan, Hastings (toim.) *A companion to border studies*. Chichester: Wiley-Blackwell, 573–592.
- Hammersley, Martyn & Atkinson, Paul (1995). *Ethnography: Principles in practice*. New York: Routledge.
- Hanisch, Carol (1969). *The personal is political*. Saatavilla: <http://www.carolhanisch.org/CHwritings/PIP.html> (luettu 13.9.2013).
- Haraway, Donna (1997). *Modest_witness@second_millennium: Female_man_meets_oncomouse*. London: Routledge.
- Harvey, David (1990). *The condition of postmodernity: An enquiry into the origins of cultural change*. Oxford: Blackwell.

- Helsingin seudun aluesarjat. Tilastotietokanta. Saatavilla: <http://www.aluesarjat.fi> (luettu 20.8.2013)
- Hepp, Andreas & Couldry, Nick (2010). Introduction: Media events in globalized media cultures. Teoksessa: Couldry, Nick; Hepp, Andreas & Krotz, Friedrich (toim.). *Media events in a global age*. London: Routledge, 1–20.
- Hepp, Andreas & Krotz, Friedrich (2008). Media events, globalization and cultural change: An introduction to the special issue. *Communications. The Journal of European Communication Research* 33: 3, 265–272.
- Hine, Christine (2000). *Virtual ethnography*. London: Sage.
- Hine, Christine (2005). *Virtual methods: Issues in social research on the internet*. Oxford: Berg.
- Hobsbawm, Eric (1975). *The age of capital: 1848–1875*. London: Abacus.
- Honkatukia, Päivi & Suurpää, Leena (2012). Kenen ääni kuuluu? Neuvotteluja nuorten miesten rikollisuudesta ja rasismista. Teoksessa: Keskinen Suvi; Vuori Jaana & Hirsiaho Anu (toim.). *Monikulttuurisuuden sukupuoli: Kansalaisuus ja erot hyvinvointiyhteiskunnassa*. Tampere: Tampere University Press, 121–152.
- Horst, Heather; Hjorth, Larissa & Tacchi, Jo (2010). Rethinking ethnography: An introduction. *Media International Australia, incorporating Culture @ Policy* 145, 86–93.
- Horst, Heather & Miller, Daniel (toim.) (2012). *Digital anthropology*. London: Berg.
- Howard, Philip N. (2002). Network ethnography and the hypermedia organization: New media, new organizations, new methods. *New Media @ Society* 4: 4, 550–574.
- Kallio, Kirsi Pauliina (2012). Paikka politiikan välineenä: nuorten artikuloimaton arkipolitiikka. Teoksessa: Strandell, Harriet; Haikkola, Lotta & Kullman Kim (toim.). *Lapsuuden muuttuvat tilat*. Tampere: Vastapaino, 119–145.
- Keskinen Vesa & Nyholm, Anna-Sofia (2012). *Nuoret Helsingissä 2011: Vapaalla, koulussa, vaikuttamassa*. Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuksia 3.
- Kiilakoski, Tomi; Kivijärvi, Antti; Gretschel, Anu; Laine, Sofia & Merikivi, Jani (2011). Nuorten tilat. Teoksessa Määttä, Mirja & Tolonen, Tarja (toim.). *Annettu, otettu, itse tehty: Nuorten vapaa-aika tänään*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, 57–91.
- Kozinets, Robert (2010). *Netnography. Doing ethnographic research online*. Thousand Oaks: Sage.
- Laine, Sofia; Merikivi, Jani; Määttä, Mirja & Tolonen, Tarja (2012). Metodit. Teoksessa Määttä, Mirja & Tolonen, Tarja (toim.). *Annettu, otettu, itse tehty: Nuorten vapaa-aika tänään*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, 12–27.
- Lather, Patti (2009). Against empathy, voice and authenticity. Teoksessa Jackson, Alecia Y. & Mazzei, Lisa A. (toim.). *Voice in qualitative inquiry: Challenging conventional, interpretive, and critical conceptions in qualitative research*. London & New York: Routledge.
- Lehtonen, Mikko (2013). Miten tutkia liikkuvaa maailmaa. Teoksessa: Lehtonen, Mikko (toim.). *Liikkuva maailma: Liike, raja, tieto*. Tampere: Vastapaino, 7–29.
- McLuhan, Marshall (1964). *Understanding media: The extensions of man*. New York: Mentor.
- Malone, Karen (2002). Street life: youth, culture and competing uses of public space. *Environment @ Urbanization* 14: 2, 157–168.
- Mann, Thomas (1927). *The magic mountain*. London: Secker & Warburg.
- Marcus, George E. (1995). Ethnography in/of the world system: The emergence of multi-sited ethnography. *Annual Review of Anthropology* 24: 95–117.
- Massey, Doreen (2005). *For space*. London: Sage.
- McQuire, Scott (2008). *The media city: Media, architecture and urban space*. London: Sage.
- McQuire, Scott (2006). The politics of public space. *First Monday*, special issue #4: Urban screens - Discovering the potential of outdoor screens for urban society.
- Miller, Daniel (2011). *Tales from Facebook*. Cambridge: Polity.
- Morrow, Virginia (2007). No ball games: Children's experiences of urban space in an English town. Teoksessa: Malone, Karen. (toim.). *Child space: An anthropological exploration of young people's use of space*. New Delhi: Concept Publishing Company, 70–93.
- Myllyniemi, Sami (2012). *Monipolvinen hyvinvointi*. Nuorisobarometri 2012. Helsinki: OKM, Valtion nuorisosiain neuvottelukunta & Nuorisotutkimusverkosto /Nuorisotutkimusseura.
- Määttä, Mirja & Tolonen, Tarja (toim.) (2011). *Otettu, annettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura julkaisuja, 112.

- Palonen, Kari (2003) *Politiikka*. Teoksessa: Hyvärinen, Matti ym. (toim.). *Käsitteet liikkeessä*. Tampere: Vastapaino, 467–518.
- Postill, John & Pink, Sarah (2012). Social media ethnography: The digital researcher in a messy web. *Media International Australia* 145, 123–134.
- Pösö, Tarja (2006). Kun paikka menee tutkijaan. Teoksessa: Hänninen, Sakari; Karjalainen, Jouko & Lahti; Tuukka (toim.). *Toinen tieto: Kirjoituksia huono-osaisuuden tunnistamisesta*. Helsinki: Stakes, 118–135.
- Ridell, Seija (2011). *Elämää Facebookin ihmemaassa*. Tampere: Tampereen yliopisto, CMT.
- Sadiki, Larbi (2013). The return of street politics? *Aljazeera online*. Saatavilla: <http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/02/201321510108764860.html> (luettu 15.2.2013).
- Soja, Edward (2010). *Seeking spatial justice*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Sumiala, Johanna & Tikka, Minttu (2013a). Broadcast yourself—global news! A netnography of the 'flotilla' news on YouTube. *Communication, Culture and Critique*, 6: 2, 201–352.
- Sumiala, Johanna & Tikka, Minttu (2013b). Verkko mediaetnografin tutkimuskohteena: Tapauksena uutisen etnografia Youtubessa. Teoksessa: Laaksonen, Salla-Maaria; Matikainen, Janne & Tikka, Minttu (toim.). *Otteita verkosta: Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Vastapaino, 170–192.
- Suurpää, Leena (toim.) (2009). *Nuoria koskeva syrjäytymistieto: Avauksia tietämisen politiikkaan*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura julkaisuja 27.
- Suurpää, Leena (2011). *Lähiötietämisen tuska*. Nuorisotutkimuksen verkkokanava Kommentti. Saatavilla: <http://www.kommentti.fi/suurp%C3%A4%C3%A4kirjoitus/l%C3%A4hi%C3%B6tiet%C3%A4misen-tuska> (luettu 13.9.2013).
- Suurpää, Leena (2012). *Nuorisotutkijan tieto ja mediajulkisuus*. Nuorisotutkimuksen verkkokanava Kommentti. Saatavilla: <http://www.kommentti.fi/suurp%C3%A4%C3%A4kirjoitus/nuorisotutkijan-tieto-ja-mediajulkisuus> (luettu 13.9.2013).
- Suurpää, Leena 2013. Wandering through urban solidarities. An academic seminar hall as a site of collective contests. (julkaisematon käsikirjoitus)
- Tani, Sirpa (2010). Hengailun maantiede ja nuorisotutkimuksen eettiset ongelmat. *Kasvatus & Aika* 4: 3, 51–71. Saatavilla: http://www.kasvatus-ja-aika.fi/site/?lan=1&page_id=296 (luettu 30.10.2013)
- Thompson John B. (1995) *The media and modernity*. Cambridge: Polity Press.
- Thrift, Nigel (2006). Space. *Theory, Culture & Society* 23: 2–3, 139–155.
- Urry, John (2000). *Sociology beyond societies: Mobilities for the twenty-first century*. London: Routledge.